

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/460/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6111220432
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6111220432.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a členov senátu JUDr. Petra Kvietka a JUDr. Petra Priehodu, v právnej veci navrhovateľa D. U., r. č. XXXXXX/XXX, bytom B. XX, XXX XX Q. Q., zastúpeného splnomocneným zástupcom L. F. K., bytom R. XX, XXX XX Q. Q., proti odporkyni T. U., r. č. XXXXXX/XXXX, bytom B. XX, XXX XX S. M. W., právne zastúpenej JUDr. Vierou Žembovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom ČSA č. 5, 977 01 Brezno, v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, na základe odvolania navrhovateľa a odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13C/180/2011-141 zo dňa 10. 12. 2013 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh navrhovateľa zamietol (prvý výrok), p o t v r d z u j e.

Rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania (druhý výrok) z r u š u j e a v tomto rozsahu mu vec v r a c i a na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 10. 12. 2013 návrh navrhovateľa zamietol (prvý výrok). O náhrade trov prvostupňového konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (druhý výrok).

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že sa navrhovateľ (po pripustení zmeny návrhu) domáhal určenia, že je vlastníkom bytu č. XX, nachádzajúceho sa na X. poschodí obytného domu, súpisné číslo XXXX, orientačné číslo XX, na B. ulici v Q. Q., ktorý je zapísaný na LV č. XXXX, k. ú. P., na parc. č. KN XXXX v celosti, so spoluvlastníckym podielom 6332/44057 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastníckym podielom k pozemku parc. č. KN XXXX - zastavaná plocha o výmere XXX m2 o veľkosti podielu 6332/44057.

Okresný súd mal preukázané, že navrhovateľ (darca) uzavrel s odporkyňou (obdarovaná), ktorá je jeho dcérou, darovaciu zmluvu dňa 15. 11. 2005, na základe ktorej navrhovateľ daroval odporkyni uvedený byt. Navrhovateľ „Výzvou na vrátenie daru - bytu“ zo dňa 14. 06. 2011 žiadal odporkyňu o vrátenie daru, keďže mu neposkytovala pomoc a potrebnú starostlivosť, hoci je kvôli zdravotnému stavu odkázaný na opatrovateľskú starostlivosť.

Okresný súd uviedol, že vo svojom rozhodnutí č. k. 13C/180/2011-59 zo dňa 24. 05. 2012 konštatoval, že naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k bytu u navrhovateľa neexistuje, pretože vlastnícke právo k bytu sa obnovilo zánikom darovacieho vzťahu, ku ktorému dochádza momentom, kedy jednostranný právny úkon na vrátenie daru príde do sféry obdarovaného a darovacia zmluva sa zrušuje už samotným prejavom darcu. Na základe odvolania navrhovateľa Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 17Co/211/2012-71 zo dňa 29. 11. 2012 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplynulo, že ak darca adresoval jednostranný právny úkon obdarovanému, dochádza k obnoveniu vlastníckeho práva darcu okamihom doručenia jednostranného právneho úkonu obdarovanému. Možnosť darcu opätovne

realizovať svoje vlastnícke právo k predmetu darovacej zmluvy závisí ale od toho, či bola predmetom darovania hnutelná alebo nehnuteľná vec a či obdarovaný s obnovením vlastníckeho práva darcu súhlasí alebo nie. V danej veci sa jednalo o situáciu, kedy predmetom daru bola nehnuteľnosť, kde platí, že vlastnícke práva k nehnuteľnostiam sa obligatórne zapisujú do katastra nehnuteľností, preto darca nemôže žalobný petit koncipovať doslovne v zmysle ust. § 630 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), teda žiadať o vrátenie, resp. o vydanie veci žalobou na plnenie podľa ustanovenia § 80 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“). Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ doručil odporkyňi výzvu na vrátenie daru, preto okresný súd v ďalšom konaní bol povinný skúmať druhý zákonný predpoklad zrušenia darovacieho vzťahu, t. j. či zo strany odporkyne došlo k hrubému porušeniu dobrých mravov voči navrhovateľovi alebo členom jeho rodiny. Okresný súd konštatoval, že na strane navrhovateľa existuje naliehavý právny záujem na určenie vlastníckeho práva k predmetu daru - k bytu. Okresný súd zistil, že odporkyňa v období od uzavretia darovacej zmluvy do doručenia výzvy navrhovateľa na vrátenie daru prejavovala o navrhovateľa záujem, mala snahu mu pomáhať riešiť jeho problémy a poskytnúť mu prípadnú pomoc, ktorú by od nej potreboval. Navrhovateľka pracuje v zahraničí, a preto navrhovateľovi nemohla poskytovať pomoc dennodenne, resp. v okamihu, kedy ju navrhovateľ podľa subjektívnych pocitov potreboval. Okresný súd mal preukázané, že odporkyňa navrhovateľa nielen navštevovala, ale bola ochotná mu prípadnú pomoc aj poskytnúť, avšak navrhovateľ správal negatívne, neotváral jej dvere bytu, neodpovedal jej na telefonické hovory, preto bola odporkyňa nútená sa domáhať informácií o ňom u rodinných príslušníkov, resp. u jeho susedov. Podľa názoru okresného súdu, práve kvôli správaniu navrhovateľa voči nej, odporkyňa nemohla pomôcť navrhovateľovi. Okresný súd zistil, že zo strany odporkyne nebolo preukázané správanie, ktoré by vykazovalo hrubé porušenie dobrých mravov. Ďalej poukázal na to, že navrhovateľ svoju žiadosť o umiestnenie v Domove sociálnych služieb zobral späť, pretože je sebestačný a taktiež na jeho správanie sa na pojednávaníach, počas ktorých používal vulgárne výrazy, a to i napriek niekoľkonásobnému upozorneniu sudcu. O náhrade trov prvostupňového konania okresný súd rozhodol podľa ustanovenia § 150 O. s. p.

Za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval príbuzenský vzťah účastníkov konania, ktorí sú vo vzťahu otca a dcéry.

Proti rozsudku okresného súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu a určil, že je vlastníkom bytu. Poukázal na to, že okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal jedine z výpovedí svedkov, ktorí sú priamymi príbuznými odporkyne. Svedkovia, ktorých výsluch navrhol, uviedli, že odporkyňu v obytnom dome nevideli a ani ju nepoznajú. Zároveň namietal zaujatosť svedka D. K., pretože nesúhlasil so vzťahom odporkyne s ním, keďže bola od neho staršia a mal spojenie so skupinou N. a spol.. Svedok s ním býval v byte od r. 2006 do 05. 02. 2010. Pri svojom odchode z bytu sa mu vyhrážal zabitím (túto skutočnosť oznámil polícii), a preto jeho tvrdenia považoval za nepravdivé. Odporkyňa, počas doby kým u neho svedok býval, mohla prísť do bytu (i v jeho neprítomnosti), keďže kľúče od bytu mal svedok. Ďalej uviedol, že požiadal odporkyňu o vrátenie daru trikrát. Opätovne podal návrh na začatie konania, ktorý v predchádzajúcom konaní zobral späť. V rokoch 2007 až 2009 odporkyňa za ním do bytu neprišla. Až dňa 11. 01. 2010 a dňa 06. 02. 2010 ho navštívila, kedy sa dohodli na tom, že navrhovateľka dá vymeniť okná na byte a taktiež i na forme a spôsobe jeho opateru. Ďalej namietal výpovede svedkov T. B. a W. L., keďže svedkyňa sa vyjadrovala k súčasnej situácii. Žiadosť o umiestnenie do domova dôchodcov podal dňa 08. 11. 2012 a dňa 14. 03. 2013 zobral späť. Opätovne zdôraznil, že od uzavretia darovacej zmluvy do doby, kým vyzval odporkyňu na vrátenie daru, odporkyňa o neho neprejavovala záujem, nemala snahu mu pomôcť riešiť problémy a poskytnúť mu prípadnú podporu, pomoc. Je pravdou, že odporkyňa pracuje mimo územia Slovenskej republiky, a preto nie je v jej možnostiach a schopnostiach mu zabezpečiť riadnu opateru a starostlivosť, avšak počas jej pobytu na území Slovenskej republiky, by mu mohla poskytnúť starostlivosť. V prípadoch, keď neotváral dvere bytu odporkyňi, alebo odmietol jej telefonický hovor, bolo to kvôli jeho veku a zdravotnému stavu, pretože riadne nepočuje (napr. zvoníť telefón, klopanie na dvere). Vytkol odporkyňi, že mu k jeho narodeninám nezatelefonovala, ani ho nenavštívila. Všetky tieto situácie pôsobia na jeho psychiku s tým, že i v priebehu konania bol hospitalizovaný na U.. Podľa jeho názoru, zo strany odporkyne došlo a dochádza k hrubému porušeniu dobrých mravov, pretože mu neposkytovala a neposkytuje mu žiadnu podporu, pomoc a starostlivosť a neprejavila o neho skutočný záujem.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa žiadala rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Poukázala na to, že okresný súd zobral do úvahy svedecké výpovede i svedkov navrhnutých

navrhovateľom, ktorí sú jeho susedmi. Uviedli, že ju videli v bytovom dome, snažila sa i prostredníctvom nich skontaktovať sa s navrhovateľom, volala im na mobil, keď jej nedvíhal telefón, resp. neotváral dvere. Nie je pravdou, že by sa o navrhovateľa nesnažila starať sa, prípadne že by neprejavila ochotu pomôcť mu, alebo sa o neho nezaujímal. Naopak, snažila sa mu pomáhať, poskytnúť mu podporu pri riešení problémov, starať sa o neho, navštevovať ho, kontaktovala ho. Bol to však navrhovateľ, ktorý aj viac dní nedvíhal telefón, nedal o sebe vedieť, neotváral dvere. Od uzavretia darovacej zmluvy do odoslania výzvy na vrátenie daru, si riadne plnila svoje povinnosti voči nemu a poskytovala mu potrebnú pomoc, opateru. I napriek jej snahe, zo strany navrhovateľa dochádzalo voči nej k negatívnemu správaniu, správval sa k nej hrubo, kričal na ňu, oplzlo jej nadával. Uviedla, že v mesiacoch január r. 2014, či počas vianočných sviatkov v r. 2013, bola ním atakovaná, preto musela privolať hliadku polície, keďže nebola schopná sa mu ubrániť. O charakterových vlastnostiach navrhovateľa vypovedá aj skutočnosť, že bol v minulosti viackrát súdne trestaný (viď trestný spis sp. zn. 3T 126/05), kedy bol aj vyhotovený psychologický znalecký posudok, z ktorého vyplýva, že navrhovateľ má násilnícke vulgárne správanie voči členom rodiny. Poukázala i na jeho správanie na pojednávaní pred okresným súdom, keď napriek viacnásobnému upozorneniu sudcu sa nezdržal nevhodného správania a používania vulgarizmov. Hoci reálne nie je schopná poskytovať navrhovateľovi dennodennú starostlivosť kvôli charakteru svojej práce, bola mu ochotná pomôcť (napr. zabezpečením varenej stravy priamo do bytu, nakúpiť, upratať, vybaviť umiestnenie v domove sociálnych služieb). Navrhovateľ nenastúpil do domova sociálnych služieb z dôvodu, že je sebestačný.

Proti výroku rozsudku, ktorým okresný súd rozhodol o trovách prvostupňového konania (druhý výrok), podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie. Uviedla, že bola v spore úspešná, a preto mal okresný súd rozhodnúť o trovách konania v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p. a mal jej priznať trovy prvostupňového konania, ktoré vyčíslila vo výške 885,76 Eur. Poukázala na to, že navrhovateľ nemal dôvod domáhať sa opätovne vrátenia daru. V priebehu prvostupňového konania bolo preukázané hrubé správanie navrhovateľa voči nej, ktorý odmietal akúkoľvek jej pomoc, používal voči nej hrubé a urážlivé slová, kvôli jeho správaniu sa bála s ním stretnúť sa z dôvodu, že ju fyzicky napadne. I pri poslednej návšteve u neho v byte v januári r. 2014 ju vyhnal z bytu, stlačil jej ruku tak, že mala podliatiny. Zároveň si uplatnila trovy odvolacieho konania.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol návrh (prvý výrok) ako vecne správny podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil a vo výroku o trovách prvostupňového konania (druhý výrok) zrušil (§ 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p.) a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.) z nasledovných dôvodov:

Podľa ustanovenia § 630 OZ, darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Okresný súd neporušil právo účastníkov konania na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, okresný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

Prvostupňový súd je vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné a jeho argumenty podporujú príslušný záver o odôvodnenosti žaloby žalobcu. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé.

Pretože odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p., odvolací súd podľa ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty navrhovateľa v odvolaní.

V prvom rade odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré objektívne nemohol uplatniť v konaní pred okresným súdom a ktoré by spĺňali procesné podmienky uvedené v ustanovení § 205a O. s. p. Ak navrhovateľ v odvolaní poukazuje na nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov, resp. na neobjektívne zhodnotenie skutkového stavu zo strany okresného súdu, je potrebné uviesť, že odvolací súd podľa § 213 ods. 1 O. s. p. je viazaný skutkovým stavom zisteným okresným súdom s výnimkami ustanovenými v § 213 ods. 2 až 7 O. s. p. V tomto prípade odvolací súd konštatuje, že okresný súd vykonal všetky relevantné dôkazy navrhnuté účastníkmi, tieto dôkazy vyhodnotil a z hodnotenia dôkazov ustálil skutkový stav, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal.

Preštudovaním spisového materiálu odvolací súd dospel k rovnakému právnomu záveru ako okresný súd, t. j. že v konaní neboli preukázané zákonné dôvody vyplývajúce z ustanovenia § 630 OZ, ktoré by umožňovali prijať záver, že návrh navrhovateľa je dôvodný. Konkrétne, nepreukázalo sa, že by sa odporkyňa správala voči navrhovateľovi takým spôsobom, ktorý by bolo možné objektívne charakterizovať ako neprijateľné a neakceptovateľné správanie sa a už vôbec nie, ako správanie, ktoré vykazuje znaky hrubého porušovania dobrých mravov (čo nevyhnutne vyžaduje § 630 OZ).

Odvolací súd v hodnotení dôkazov zo strany okresného súdu, ktoré viedli k takto zistenému skutkovému stavu nezistil žiadny rozpor so zákonnými procesnými pravidlami, eventuálne so základnými zásadami formálnej logiky.

Ak okresný súd po zistení takéhoto skutkového stavu návrh navrhovateľa s poukazom na ustanovenie § 630 OZ zamietol, rozhodol vecne správne.

Odvolací súd nemohol akceptovať ani výhrady navrhovateľa voči niektorým svedkom, pretože výhrady mali osobný charakter, teda boli zamerané priamo na osoby svedkov, ale samotné ich svedecké výpovede neboli spochybnené žiadnymi konkrétnymi argumentami a skutočnosťami. V konečnom dôsledku, navrhovateľ mal v rámci konania pred okresným súdom dostatočný časový priestor a procesné možnosti, aby svedecké výpovede, s ktorými nesúhlasil, spochybnil predložením relevantných dôkazov.

Na základe uvedených skutočností považoval odvolací súd prvý výrok rozsudku okresného súdu za vecne správny, a preto ho podľa ustanovenia § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

V súvislosti so žiadosťou navrhovateľa uvedenou v odvolaní, aby odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku prvostupňového súdu pripustil dovolanie, odvolací súd uvádza, že jednak navrhovateľ neuviedol konkrétnu otázku, ktorú by mal odvolací súd riešiť ako otázku po právnej stránke zásadného významu a ani odvolací súd takúto otázku v prejednávanej veci nezistil.

Odvolací súd výrok rozsudku o trovách konania (druhý výrok) podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. zrušil a v zmysle § 221 ods. 2 O. s. p. mu vec v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie.

Ako už bolo uvedené, okresný súd sa ohľadne trov konania obmedzil len na konštatovanie, že o trovách konania rozhodol podľa § 150 O. s. p. s tým, že za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval príbuzenský vzťah účastníkov. Vychádzajúc zo znenia ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že ide o inštitút, ktorý je výnimočným opatrením a je ho možné aplikovať iba v prípade, ak skutočne existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov súd celkom alebo sčasti neprizná. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri skúmaní, či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O. s. p. by mal súd prihliadnuť na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery všetkých účastníkov konania, t. j. zhodnotiť pomery nielen toho, kto by mal náhradu trov konania nahradiť, ale aj toho, komu by mali byť nahradené. Ďalej by mal tiež prihliadnuť na okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku, na postoj účastníkov v priebehu konania a pod.

Odvolací súd zdôrazňuje, že záver súdu o tom, že ide o výnimočný prípad a že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých relevantných okolností konkrétnej veci, a preto za dôvod hodný osobitného zreteľa nie je možné považovať len príbuzenský vzťah účastníkov sám o sebe.

Keďže ustanovenie § 150 ods.1 O. s. p. nie je možné považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú okolnosti osobitného zreteľa, na ktoré treba pri ukladaní povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť, preto nie je možné ho vykladať tak, že je možné ho aplikovať kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

V ďalšom konaní bude preto úlohou okresného súdu opätovne rozhodnúť o trovách konania v zmysle vyššie vyslovených právnych názorov odvolacieho súdu.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.